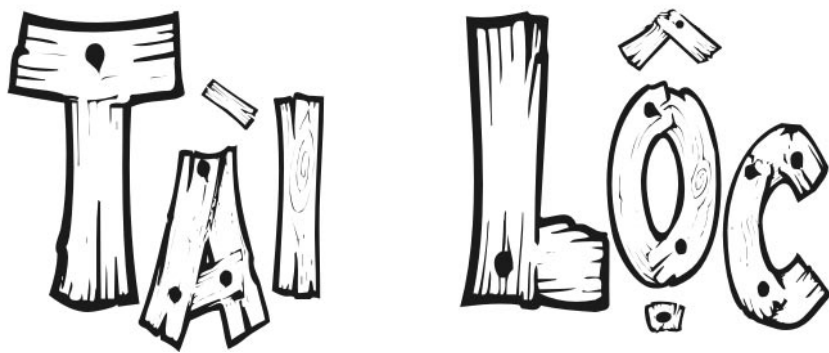

Những loài cây tương truyền mang đến

Cây cũng có họ có tên, thường theo dân gian “thấy mặt đặt tên”, nên có loài cây mang tên nghe thanh tao, phú quý nhưng cũng có loài phải mang tên xấu.

Khôi Sơn Huỳnh

Chính vì thế, tài vận là do con người, cây cối chỉ là tác nhân phụ trợ. Nên ngày tết chưng bày hoa kiểng, cũng không nên kiêng kỵ hay tin dùng thái quá. Vì cây nào ngày cũng tỏa oxy - tối thải carbonic. Nên nếu chưng cây cảnh trong nhà quá nhiều, đêm ngủ không khí không thông thoáng, chỉ gây hại cho sức khỏe.

Sau đây là vài loài cây “tài lộc” mà người Việt thường hay chọn chưng bày cho mùa lễ tết.

1/- Cây quất, quýt

Theo âm Hán, từ quất nghe gần giống với âm của từ cát (như ý cát tường), nên cây quất thường được chọn để trang trí nhà vào ngày tết. Ngoài ra còn do cây có lá xanh tốt, quả vàng chi chít thể hiện sự trù phú, dồi dào. Do đó mỗi khi tết đến xuân về, nhiều nhà đều chọn bài trí cây quất với hy vọng mang lại niềm vui và may mắn cả năm cho gia đình.

Ngoài ra, cây quất còn là biểu tượng của sức khỏe bình an trường thọ và sự may mắn trong tình duyên.

2/- Cây hòe

Còn được gọi là cây lộc, là một trong ba loại cây được người Trung Hoa xưa coi trọng, và coi là biểu tượng của sự giàu sang phú quý. Theo điển tích Trung Hoa, ở trước Triều môn mà trồng 3 cây hòe là tượng trưng cho chức Tam Công trong triều đình, vì thế nhân gian thường hay trồng hòe trước cửa nhà với ước mong con cái thành danh sau này.

3/- Cây cọ

Trong sách phong thủy. Cây cọ có tác dụng sinh tài, giữ của. Vì thế, nhiều gia đình đã trồng những cây cọ cảnh bên hiên nhà hoặc ở

lối đi vào nhà để tạo bóng mát và tạo hy vọng cho việc mong muốn ăn nên làm ra.

4/- Cây đào

Theo văn hóa Trung Quốc. Cây đào được xem là tinh hoa của Ngũ hành, theo điển tích cây đào có thể trị bách quỷ, do đó khi đón năm mới mọi nhà hay trồng cây đào trước cửa nhà. Hoa đào còn là biểu tượng cho sự đổi mới và sức sinh sôi phát triển mạnh mẽ nên còn là biểu tượng cho lễ cưới. Phụ nữ Trung Hoa xưa hay treo bức tranh cây đào có quả trong phòng để cầu may mắn trong tình duyên. Nhà có con gái cũng hay trồng cây đào ở hướng tây nam để có vận may trong tình duyên.

Với người Việt, cây đào là loài cây cho hoa đẹp, có ý nghĩa may mắn, lại nở vào mùa xuân, chứ không quá cầu thị như người Trung Quốc.

5/- Cây trúc - cây tre

Cây trúc ngụ ý trời đất trường xuân, trời đất dài rộng. Trúc còn gần âm với chúc có ý chỉ chúc phúc tốt đẹp. Theo sách phong thủy. Trồng trúc trước và sau nhà là đem lại tốt lành cho cả gia đình. Cây tre biểu tượng cho tuổi thọ bởi luôn xanh tươi.

6/- Cây bách (trắc bách diệp)

Còn có ý chỉ đức độ. Trong quan niệm dân gian. Đồng âm với từ bách của bách niên giai lão, là số mang ý nghĩa toàn vẹn, có ý nghĩa đại cát. Theo phong thủy Cây bách còn là loại cây mang lại sự trường tồn, cuộc sống dài lâu. Nên ngày tết, người trẻ hay tặng loại cây này để chúc thọ những người lớn tuổi.

7/- Cây quế

Còn gọi là cây mộc, hoa quế thường nở vào dịp hè. Theo phong thủy quan niệm: Cây quế

là cây hoa tốt lành, nếu trồng cây quế trong nhà sẽ có đường làm quan phát tài, vinh hoa phú quý. Nhưng quế là cây mộc, thân to rất khó trồng tại thành phố.

8/- Cây ngô đồng

Được coi là cây quý, linh, có khả năng ứng nghiệm. Truyền thuyết xưa cho rằng cây ngô đồng là loài cây mà loài phượng hoàng thường đến làm tổ. Phượng hoàng là con vật thần kỳ (rồng và phượng). Vì thế, nếu trồng cây ngô đồng trước sân nhà sẽ mang lại bình yên, may mắn tốt lành cho gia chủ. Nhưng cũng như cây quế, ngô đồng là cây mộc, thân to cần nhiều đất để phát triển.

9/- Thạch lựu

Cũng là cây lựu với hoa màu đỏ. Theo truyền thuyết Thạch lựu có ý nghĩa thạch lựu bách tử là tượng trưng của đa tử đa phúc (nhiều con nhiều phúc) do trong quả có nhiều hạt mọng nước.

Trên thực tế cây lựu được người dân thích và chọn trồng vì cây dễ phát triển, có thể trồng trong chậu, hoa màu đỏ đẹp, còn quả vừa đẹp lại ăn được.

Không chỉ trong phong thủy mà ở tín ngưỡng dân gian, nhiều gia đình thích trồng những cây lựu trước nhà vì tin rằng: Cây lựu luôn đem đến điềm may và tin tốt cho gia chủ.

10/- Cây xuân hoa

Là loại cây theo quan niệm phong thủy là có sức sống dài lâu, nên xưa dân gian từng có nơi rất thịnh hành phong tục trồng cây xuân. Theo truyền thuyết Trung Quốc, thì trong đêm Trừ tịch (đêm Giao thừa) trẻ con sẽ sờ vào cây xuân hoa rồi đi vòng quanh cây

mấy lần sẽ mau ăn chóng lớn.

11/- Cây hồ lô

Trong phong thủy xưa quan niệm. Cây hồ lô là loài thực vật có thể xua đuổi phiên muộn, nên cổ nhân thường dựng những đồ dựng hình dáng như bầu hồ lô để có thể ngăn chặn được những sự rủi không hay. Người xưa còn treo quả bầu hồ lô bên giường của trẻ nhỏ hay quấy khóc. Với hy vọng trẻ sẽ tránh được đau bệnh. Hồ lô cũng là quà tặng đầy ý nghĩa cho những gia đình có người hay đau bệnh, có người già với ý nghĩa chúc phúc - mang lại sức khỏe và trường thọ.

12/- Hoa sen

Là loài hoa được tôn kính, mang ý nghĩa hoa của tín ngưỡng Phật giáo. Hoa sen còn được tượng trưng cho người quân tử.

Do sen có mùi hương dịu, nên khi trồng sen trong chậu, hồ trong vườn hoặc cắm hoa sen trong nhà sẽ tạo cho không khí gia đình thoải mái hơn, êm ấm hơn.

13/- Mẫu đơn

Mẫu đơn được cho là biểu tượng của sự thịnh vượng và phồn vinh. Còn có ý nghĩa là hoa phú quý. Mẫu đơn thường được kết hợp trồng cùng hoa trường xuân để tạo ra ý nghĩa “phú quý trường xuân”.

Theo sách vở: Trồng hay chưng cắm hoa mẫu đơn trong nhà sẽ mang ý nghĩa mong muốn gia đình luôn thịnh vượng; hạnh phúc.

14/- Cây hoa hồng

Được cho là nữ hoàng của các loài hoa. Dễ trồng trong đất vườn, chậu. Hoa đẹp, thơm nở luôn bốn mùa nên được coi là điều tốt, chỉ bốn mùa bình an.

15/- Hải đường

Theo dân gian quan niệm: Khi hoa hải đường nở sẽ mang lại phú quý cho gia đình. Loài hoa này còn tượng trưng cho sự hòa hợp cuộc sống vui vậy. Nên ngày xuân mọi người thích chưng hoa hải đường. ■

Mâm Ngũ quả

Đào Tăng

Hàng năm, vào những ngày cuối đông, khi sắp chuyển sang xuân, tiết trời se lạnh, lòng người lại nao nức, rạo rức... Đất trời tràn đầy sinh khí nên hoa quả khắp nơi nở rộ. Quả là lộc của thiên nhiên và cũng là kết tinh từ công sức, mồ hôi và nước mắt của người lao động. Đón xuân, người Việt có thói quen sắp xếp một mâm ngũ quả, đặt lên bàn thờ dâng cúng đất trời, ông bà, tổ tiên để tưởng nhớ, để tạ ơn, để cầu mong và hy vọng những điều tốt lành trong năm mới. Mâm ngũ quả với dáng hình độc đáo kết hợp hài hòa hương sắc rực rỡ và những ý nghĩa sâu xa là hình ảnh quen thuộc gắn liền với phong tục tập quán của mọi tầng lớp trong xã hội từ bao đời nay, làm cho những ngày Tết thêm trang trọng, ấm cúng và thiêng liêng.

Theo triết lý “ngũ hành” của Trung Hoa, vũ trụ được hình thành từ 5 yếu tố: Kim-Mộc-Thủy-Hỏa-Thổ. Tư tưởng ấy đã du nhập vào Việt Nam và nhân dân ta đã sáng tạo nên hình ảnh mâm ngũ quả thể hiện triết lý “ngũ hành” gắn liền với phong tục thờ cúng vào dịp lễ Tết. Đã gọi là mâm ngũ quả thì phải có 5 loại trái cây khác nhau, nhưng đất nước ta từ Bắc đến Nam có nhiều vùng khí hậu, đất đai và mùa màng khác nhau, nên trái cây bày trên mâm ngũ quả ở các nơi cũng không giống nhau.

Nhưng sự khác biệt đó là “đại đồng tiểu dị” (giống ở cái chung, chỉ khác về chi tiết), gặp nhau ở hồn quả, hương cây, vị trái, ở ý nguyện và nếp sống văn hóa. Mỗi loại trái cây mang ý nghĩa tượng trưng riêng, nhưng giá trị chung của ngũ quả vẫn không thay đổi. Mâm ngũ quả ở miền Bắc thường có một nải chuối như bàn tay giữa hứng lấy nắng mưa của đất trời để kết tinh thành quả ngọt. Người ta cũng có thể thay nải chuối tiêu xanh bằng quả phật thủ tượng trưng cho bàn tay Phật che chở, ban phúc lành. Không những thế, quả phật thủ còn tỏa mùi hương thơm ngát suốt cả mùa xuân và thoáng thoảng trong tâm tưởng con người cho đến hết năm cũ, sang năm mới. Bên cạnh nải chuối hay phật thủ là quả bưởi tròn viên mãn cùng các quả hồng, quả quýt rực lên màu đỏ mạnh mẽ tượng trưng cho sự thành công mỹ mãn.

Quả lựu nhiều hạt tượng trưng cho sự sinh

sôi nảy nở, con cháu đông đúc, sống trong cảnh sum vầy, an vui. Quả lê ngọt thanh hơn mật ngụ ý làm việc gì cũng suôn sẻ, thuận lợi, gia đình phúc ấm, để tiếng thơm muôn đời. Ở miền Nam, cây trái phong phú nhưng bà con vẫn thường chưng trên mâm ngũ quả 5 loại trái cây quen thuộc: măng cầu, dứa, đu đủ, xoài, sung và nói thành câu vừa giản dị đúng chất miền Nam, lại vừa tràn đầy ý nghĩa: “Cầu sung vừa đủ xài”.

Gọi là ngũ cũng chỉ là quy ước vì ngày nay, đời sống ngày càng được nâng cao, cháu con hiện thảo muốn dâng hết những thành quả tốt đẹp cho tổ tiên nên mâm ngũ quả trở thành mâm lục, thất, bát quả: tất cả các loại quả trong ngày Tết như chuối, bưởi, cam, quýt, na, táo, lê, dứa, xoài, dưa, hồng đều được trưng bày, sắp xếp tự do và được trang trí bằng đèn màu tạo ánh sáng lung linh.

Ở một số địa phương, cách bày biện mâm ngũ quả được nâng lên thành nghệ thuật chẳng khác gì nghệ thuật xếp đặt của các họa sĩ hiện đại: các nghệ nhân đã tạo nên những tác phẩm đặc sắc có hình sư tử, rồng, rùa, phượng... vừa sinh động, vừa độc đáo. Trong khi đó, nhiều gia đình có hoàn cảnh kinh tế khó khăn chỉ bày biện mâm ngũ quả đơn sơ với nải chuối của vườn nhà hay quả bưởi xin của láng giềng. Người Việt từ bao đời nay vốn coi trọng cái nghĩa, cái tình, chẳng bao giờ chấp nhất chuyện hình thức bên ngoài nên cái tình chứa đựng trong mâm ngũ quả mới là điều quan trọng hơn hết. Vì vậy, không phải mâm ngũ quả thật đắt tiền mới thật quý và cũng chẳng ai nghĩ tới việc mua sắm mâm ngũ quả rực rỡ với những trái cây giả làm bằng nhựa.

Mừng năm mới, gia đình sum họp, mọi người cùng hướng tâm tưởng về bàn thờ tổ tiên. Ở đó, có mâm ngũ quả với màu xanh mát của dưa hấu, màu đỏ rực rỡ của hồng, màu vàng tươi của xoài, dứa... thể hiện sinh động quan điểm triết học, tín ngưỡng và thẩm mỹ của dân tộc ta và tinh thần lạc quan của mỗi gia đình khi bước vào năm mới. Ngày Tết, ngắm nhìn mâm ngũ quả như thấy cả vạn vật, đất trời thu hẹp lại, những gam màu sinh động, rực rỡ làm dậy lên một sức sống dồi dào, tràn đầy sinh khí quanh năm suốt tháng. ■